

Lov, saa skal jeg for mit Vedkommende ikke insistere paa, at det bliver sat i Forbindelse dermed. Jeg tror, at det her som paa flere andre Punkter er rigtigt at vise Resignation for at faae Lovforslaget ud i det Omfang, hvori vi nu have modtaget det, og opnaa de utvilsomme Fordele, som ere forbundne dermed, trods videregaaende Dnsfer og Dnsfer om Forandringer, som ikke alle kunne blive til Virkelighed.

Saastrup: Ogsaa efter min Formening er dette Lovforslag et Tilbageffridt, og jeg er i saa Henseende forsaavidt enig med det ærede Medlem for Odense Amts 5te Valgkreds (Berntsen). Den høitærede Minister udtalte, at det kunde jo dog undertiden være, at det var rigtigt at gjøre et lille Tilbageffridt, og dertil siger jeg Ja; men der er Noget, som taler imod her at gjøre et saadant Tilbageffridt, og det er, at Forholdene nu hos Mestrene i Almindelighed ere aldeles forrykkede fra, hvad de tidligere have været. Dengang, da vi havde Laugsøvesenet, før vi fik Loven i 1857, levede Lærlingen omtrent som i Mesterens Familie, d: han betragtedes som tilhørende Familien, spiste ved Mesterens Bord osv. Nu derimod er Lærlingen i Reglen overladt til Svendene; de virksomste, og jeg kan næsten sige tillige de dygtigste Mestere staa i Reglen i stor Afstand fra deres Lærlinge, saa at Lærlingene sjældent se Mesteren. De omgaaas kun Svendene. Bærkstederne ere nu ogsaa store, og paa Grund af den Specialisering, der finder Sted af Haandværkene, ere de forskjellige Bærksteder, som Lærlingen kommer til at arbejde i, ofte uheldige for ham, idet han manges Gang kun viser sin Dygtighed ved at arbejde i en enkelt bestemt Reining af dette Haandværk, og det finder Mesteren maaske efter Svendenes Anbefaling sin Reining ved at holde ham fast i. Hovedpointen i dette Forslag er naturligvis, at der skal være taungne Kontrakter. Jeg er i saa Henseende ikke af den sidste ærede Taler bleven overbevist om, at der ikke derved fremkommer nogen Vrang, idet det jo hedder i første Paragraf af Lovforslaget, at Enhver, der antager en Lærling under 18 Aar til Dplæring i sit Fag, skal sørge for, at der bliver indgaaet Kontrakt. Jeg kan ikke forstaa dette, at, dersom den ikke er overensstemmende med Lovens Forskrifter, gjælder den ikke. Ikke heller kan jeg tænke mig, at der skal komme en Lov ud, om hvilken det kunde siges: Ja, hvis den bliver overholdt, saa er det godt, og dersom den ikke bliver det, er det ogsaa godt. Den bliver jo saa uben al Betydning. Nei, naar det udtales saa bestemt, maa Meningen være at søge at formaa alle Mestrene til at oprette Kontrakt, og Bestemmelsen har jo dog tilfølg, at ingen Dreng vil blive tagen i Lære, uden at han underskriver sig og underskriver en saadan Kontrakt. Der hører imidlertid mere til for at være Borger

i Samsundet og Mand i Staten end at lære et Haandværk eller en Forretning; der hører en aandelig Udvikling til ved Siden af, og naar den ikke kommer til at gaa jevnstids med det Dorige, kan det ikke nytte at lære et Haandværk aldrig saa godt. Man ser jo, at mangen en Embetsmand med en udmærket Examen ikke destomindre ikke er bleven nogen saa særlig dygtig Embedsmand, og det Samme vil kunne blive Tilfældet med Lærlingerne; om de ogsaa lære et Haandværk saaledes, at de faae et udmærket Lærebrev, vil dog deres fremtidige Stilling i Livet blive daarlig, naar de komme til at staa tilbage i deres aandelige Udvikling; de ville ikke kunne tilkæmpe sig en Stilling i Samsundet i Forhold til den Tid, som de leve i, naar de ikke have kunnet komme til at tage Del i en nutidsvarende aandelig Udvikling, og jeg mener, at dette ville de nu i Almindelighed ikke kunne opnaa i Mesterens Hus. Vi have ikke mere saadanne Hjem mellem vor Haandværkerstand og mellem vore Mestrene tidligere; Forholdene i saa Henseende ere forrykkede og forandrede. Man kalder disse Forhold, som vi nu have, løse. Men hvad har bragt til og gjort det nødvendigt, at de ere blevene saa løse? Det har den Forandring, der er sket i Mestrenes Huse, at disse mere og mere have fjernet sig fra deres Arbejdere og tillætt sig paa et mere ophøiet og fornemt Stade og ikke taget saaledes Del i deres Lærlingers, deres Husfællers — om jeg saa maa sige — Le og Vel som i tidligere Tid, og saa maa vi huske paa, at hos en Dreng fra 18 til 20 Aar skal der foregaa Noget, som ikke ganske hører med til Skolefagene. Jeg kunde her ikke rigtig forstaa det ærede Medlem for Ribe Amts 2den Valgkreds (Hviid), som talte faameget om de opdragende Elementer blandt Mestrene, thi jeg kan ikke rigtig se disse opdragende Elementer. Jeg kan godt forstaa, at Mesteren ønsker oprettet en saadan Kontrakt, for at faae Lærlingen knyttet noget nærmere til sig, thi det er jo uheldigt for ham og kunde ofte forvolde ham Løb, naar Lærlingen kunde gaa sin Vej, naar han vilde, men det, der skal gjøres, skal dog være Noget, som ogsaa var til Fordel for Lærlingen, og ikke alene til Fordel for Mesteren. Forholdet er jo nu saaledes, at der egentlig ikke, saaledes som det tidligere har været Tilfældet, finder nogen Betydning Sted imellem Mester og Lærling med Hensyn til det Intellectuelle. Jeg omtalte før Alderen fra det 14de til det 20de Aar. Det er denne Alder, hvori Billiestyrken skal udvikles hos den unge Mand, thi dersom den ikke udvikles i denne Tid, hvornaar skal dens Udvikling da foregaa? Efter sit 20de Aar kan han jo tiltræde en Birkformhed, i hvilken der lægges Betslag paa hans Manddomskraft, og hvis hans Billiestyrke saa ikke har faaet Leilighed til at udvikle sig i Mellemtiden, ja, saa har han den ikke og faaer den ikke. Hvor ofte vil det ikke